

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET KURALIĆ protiv REPUBLIKE HRVATSKE

(Zahtjev br. 50700/07)

PRESUDA

STRASBOURG

15. listopada 2009.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. § 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Kuralić protiv Republike Hrvatske,

Europski Sud za ljudska prava (Prvi Odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

g. Christos Rozakis, *Predsjednik*,

gđa. Nina Vajić,

g. Anatoly Kovler,

gđa. Elisabeth Steiner,

g. Khanlar Hajiyev,

g. Giorgio Malinverni,

g. George Nicolaou, *suci*,

i g. André Wampach, *zamjenik tajnika Odjela*,

Nakon vijećanja zatvorenog za javnost 24. rujna 2009,

Donosi sljedeću presudu, koja je donesena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 50700/07) protiv Republike Hrvatske što ga je 3. listopada 2007. državljanin Bosne i Hercegovine, g. Mustafa Kuralić („podnositelj zahtjeva“) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“).

2. Podnositelja zahtjeva zastupao je gospodin M. Stanimirović, odvjetnik iz Tuzle. Vladu Republike Hrvatske („Vlada“) zastupala je njena zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Dana 8. rujna 2008. Predsjednik Prvog Odjela Suda odlučio je obavijestiti Vladu da je podnositelj podnio zahtjev u kojem tvrdi da je bio zlostavljan dok u je bio zadržan u pritvoru, da nije proveden učinkoviti istražni postupak o navodnom zlostavljanju te da je kazneni postupak koji se vodio protiv njega bio nepravedan. Sud je također odlučio ispitati osnovanost zahtjeva istovremeno kada i njegovu dopuštenost (Članak 29. § 3.). Istog datuma, Vlada Bosne i Hercegovine obaviještena je o svom pravu da se umiješa u postupak u skladu s člankom 36. § 1. Konvencije i Pravilom 44. § 1. (b). Ona je odabrala ne iskoristiti to pravo.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva rođen je 1957. i trenutačno služi zatvorsku kaznu od 12 godina u Kaznionici u Lepoglavi.

5. 15. rujna 2002. Policijska postaja u Dubrovniku primila je anonimni telefonski poziv od čovjeka koji je prijavio da je njegova susjeda D.K., supruga podnositelja zahtjeva, nestala 31. kolovoza 2002. 16. rujna 2002.

policija je pregledala stan u kojem je D.K. živjela i okolne prostorije te je prikupila uzorke tragova krvi i ostalih bioloških čestica koje je ondje pronašla. DNK test krvi proveden 28. siječnja 2003. pokazao je da uzorci pripadaju žrtvi, podnositelju zahtjeva i još jednoj muškoj osobi. U međuvremenu, 28. listopada 2002. istražni sudac Županijskog suda u Dubrovniku izdao je nalog za pretragu stana podnositelja zahtjeva radi otkrivanja predmeta povezanih s mogućim nedefiniranim kaznenim djelom. Policija je pretražila stan 28. listopada 2002, ali nije pronašla takve predmete.

6. 24. travnja 2004. u šest sati u jutro, podnositelj zahtjeva bio je uhićen i odveden u pritvor zbog sumnje da je ubio svoju suprugu (D.K.) u Dubrovniku krajem kolovoza 2002. i bacio njeno tijelo na smetlište blizu Dubrovnika. Prvo ga je ispitala policija. Podnositeljeva izjava dana policiji u kojoj je priznao ubojstvo svoje supruge naknadno je bila izdvojena iz predmetnog spisa kao nezakoniti dokaz iz razloga što u tom trenutku nije imao branitelja.

7. U 13:35 sati istoga dana, isti policijski službenik koji ga je ranije ispitivao doveo je podnositelja zahtjeva pred istražnog suca Županijskog suda u Dubrovniku gdje je bio ispitivan u prisutnosti zamjenika Županijskog državnog odvjetnika. Zapisnik ispitivanja pokazuje da je podnositelj zahtjeva bio upoznat sa svojim pravom na šutnju i pravom na branitelja. Odgovorivši kako razumije svoja prava, odabrao je osobno se braniti. Zatim je rekao kako „ne proživljava nikakvu mentalnu krizu, da je svjestan svega što govori te da su se policijski službenici korektno postupali prema njemu“, a zatim je porekao da je ubio svoju ženu, navodeći kako ju je pronašao mrtvu i zatim se riješio njenog tijela zbog straha da će on biti optužen za njeno ubojstvo. Podnositelj zahtjeva također je potvrdio da je slušao suca dok je čitao njegov izkaz dan na zapisnik te potvrdio da su njegove riječi vjerno prenesene, dodajući da nema prigovora što se tiče sadržaja zapisnika te je uredno potpisao zapisnik. Podnositelj zahtjeva je smješten u pritvor gdje je ostao do svoje osuđujuće presude. Stranke se slažu da je podnositelja zahtjeva na dan njegovog dolaska u pritvor pregledao liječnik te da nije bilo zabilježenih ozljeda.

8. Dana 26. travnja 2004. Županijski sud u Dubrovniku pokrenuo je istražni postupak protiv podnositelja zahtjeva zbog sumnje da je ubio svoju suprugu, D.K. Istog dana, podnositelju zahtjeva je postavljen branitelj po službenoj dužnosti, odvjetnik M.K. Dana 28. travnja 2004. branitelj je podnio žalbu protiv rješenja o pokretanju istrage, tvrdeći da ne postoje relevantni dokazi da je podnositelj zahtjeva ubio D.K. Dana 28. travnja 2004. žalbu je odbilo izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Dubrovniku.

9. Dana 30. travnja 2004. istražni sudac saslušao je troje svjedoka u prisutnosti punomoćnika podnositelja zahtjeva. Dana 18. svibnja 2004.

Županijski sud u Dubrovniku je podnositelju produžio pritvor. Punomoćnik podnositelja uložio je žalbu koju je Vrhovni sud odbio 26. svibnja 2006.

10. U međuvremenu, 25. svibnja 2004. isti istražni sudac ponovno je ispitivao podnositelja zahtjeva, ovaj put u prisutnosti branitelja koji mu je postavljen po službenoj dužnosti. Podnositelj zahtjeva je bio upoznat s time da ima pravo na šutnju. Međutim, ponovio je svoju prethodnu izjavu i dodao određene detalje o tome kako se riješio mrtvog tijela svoje supruge. Potpisao je zapisnik ispitivanja.

11. Dana 8. lipnja 2004. pred istražnim sucem organizirano je suočavanje podnositelja zahtjeva i svjedoka, u prisutnosti podnositeljevog branitelja po službenoj dužnosti. Podnositelj zahtjeva je naveo da je predmetnog dana dvaput udario svoju suprugu. Također je naveo da je zamolio prisutnog svjedoka da mu pomogne ukloniti ženino mrtvo tijelo. Međutim, porekao je da ju je ubio.

12. Dana 27. srpnja 2004. podnositelj zahtjeva obavijestio je Županijski Sud u Dubrovniku da ga zastupaju dva branitelja po vlastitom izboru. Stoga je rješenjem od 27. srpnja 2004. razriješen dužnosti branitelj koji mu je bio postavljen po službenoj dužnosti.

13. Dana 6. listopada 2004. podnositelj zahtjeva poslao je pismo istražnom sucu Županijskog Suda u Dubrovniku u kojem je povukao prethodna priznanja izrečena pred tim sucem. Naveo je da je tijekom policijskog ispitivanja 24. travnja 2004. priznao ubojstvo supruge jer su ga četiri policijska službenika tukla i prijetila mu. Tvrdio je da su ga udarili u trbuh, po ušima i glavi te da su ga pljusnuli nekoliko puta. Imenovao je jednog službenika. Također je tvrdio da su mu prijetili s daljnjim udaranjem ukoliko porekne svoje priznanje pred istražnim sucem. Iz straha od daljnjeg premlaćivanja, izjavio je dvaput pred istražnim sucem da je uklonio mrtvo tijelo svoje žene, iako to nije istinito.

14. Dana 11. listopada 2004. istražni sudac je izdvojio, između ostalog, zapisnik policijskog ispitivanja podnositelja iz predmetnog spisa.

15. Dana 15. listopada 2004. Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku podignulo je optužnicu protiv podnositelja zahtjeva pred Županijskim sudom u Dubrovniku, optužujući ga da je krajem 2002 počinio ubojstvo svoje supruge

16. Tijekom raspravnog postupka, podnositelj zahtjeva, zastupan od strane dva odvjetnika po vlastitom izboru, odlučio se braniti šutnjom. Sudsko vijeće Županijskog suda u Dubrovniku saslušalo je svjedoke, uključujući O.M., u prisutnosti podnositelja zahtjeva i njegovih branitelja, pribavilo je forenzička i ostala relevantna izvješća te je u presudi od 16. veljače 2005. proglasilo podnositelja zahtjeva krivim za kazneno djelo koje mu je stavljeno na teret, osudivši ga na dvanaest godina zatvora. Obrazloženje presude temeljilo se na izjavama podnositelja zahtjeva koje je u dva navrata dao pred istražnim sucem kao i na dokazima poput DNK

analize tragova krvi pronađenih u podnositeljevom domu te iskaza jednog od svjedoka. Mjerodavni dio presude glasi kako slijedi:

„Priznanje optuženika tijekom istrage i svjedočenje O.M i. M.A. upućuje na to da je jedne večeri krajem kolovoza 2002. policija stigla u podnositeljev stan zbog činjenice da je glazba svirala preglasno, a činjenicu da je D.K. doista ubijena dvaput je potvrdio sam optuženik tijekom istrage. Nadalje, svjedok O.M. rekao je da mu je optuženik rekao da je ubio svoju ženu i zamolio ga da mu pomogne prenijeti njeno mrtvo tijelo do Zatona kako bi je bacili u more.

Pažljivom analizom izjava optuženika koje je dvaput dao tijekom istrage i svih drugih dokaza predloženih tijekom sudske rasprave dovela je ovaj sud do zaključka da je optuženik počinio ono čime ga se i tereti u činjeničnom dijelu ove presude te da su svi elementi zločina u pitanju, u njegovom objektivnim i subjektivnim obilježjima, ispunjeni.

Tijekom istrage, optuženik, kako je naprijed navedeno, dvaput je potvrdio smrt svoje supruge, čije tijelo nikada nije pronađeno

...

... [svjedok] O.M., koji nema razborit motiv za prebacivanje krivnje na optuženika, tijekom cjelokupnog postupka izričito je naveo da mu je optuženik, dan nakon predmetnog dana krajem kolovoza 2002,... rekao sljedeće: 'Nakon što si otišao onu večer, ubio sam je.' I kada ga je [O.M.] pitao 'Koga?', tuženi je odgovorio 'D.' i zamolio ga da mu pomogne prenijeti njeno mrtvo tijelo sa svojim automobilom do Zatona kako bi je optuženik bacio u more, što je svjedok odbio...

... [tijekom] *in situ* pretrage [optuženikovog] stana, pronađeni su tragovi njezine [supruge optuženika] krvi...“

17. Podnositelj zahtjeva i njegov branitelj su obojica uložili žalbu protiv presude. U svojoj osobnoj žalbi podnositelj zahtjeva je prigovorio, između ostalog, zbog činjenice što se presuda temeljila na iskazima koje je podnositelj dao pred istražnim sucem, iako je on te izjave naknadno porekao i obavijestio istražnog suca da ih je dao pod prinudom. Njegovi odvjetnici podnijeli su žalbe na istim temeljima. Presudom od 8. veljače 2006. Vrhovni sud Republike Hrvatske potvrdio je osuđujuću presudu. Mjerodavni dio presude glasi kako slijedi:

„... optuženik je tijekom istrage dvaput potvrdio činjenicu da mu je supruga mrtva. Opširno je opisivao kako je uklonio mrtvo tijelo svoje supruge D, i prvostupanjski sud je pravilno postupio kada je prihvatio ovaj dio izjave, pritom istovremeno odbacujući dio izjave u kojem negira da je ubio svoju ženu. U vezi s tim, navodi optuženika da su njegove izjave tijekom istrage posljedica prijetnji i batina od policije te da je istražnom sucu rekao ono što mu je policija rekla da kaže, su neutemeljeni. Za takve optužbe nema temelja u dokazima ili predmetnom spisu. Naprotiv, kada je prvi puta ispitivan pred istražnim sucem optuženik je izričito naveo da nije u stanju mentalne krize, da je svjestan što govori te da su se policajci Policijske Uprave Dubrovnik korektno postupali sa njim.“

18. Ustavni Sud je 9. listopada 2007. odbio Ustavnu tužbu koju je podnositelj zahtjeva naknadno podnio.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

19. Relevantni dio Zakona o kaznenom postupku (Narodne Novine br. 62/2003) glasi kako slijedi:

Članak 2.

„...“

(3) Ako Zakon drukčije ne propisuje, državni odvjetnik je dužan poduzeti kazneni progon ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti i nema zakonskih smetnji za progon te osobe.”

Članak 171.

“(1) Sva tijela državne vlasti i sve pravne osobe dužne su prijaviti kaznena djela za koja se progoni po službenoj dužnosti, koja su im dojavljena ili za koja su sami saznali.

...”

Članak 173.

“(1) Prijava se podnosi nadležnome državnom odvjetniku pisano ili usmeno.

...

3) Ako je prijava podnesena sudu, redarstvenoj vlasti ili nenadležnome državnom odvjetniku, oni će prijavu primiti i odmah dostaviti nadležnome državnom odvjetniku.“

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 3. KONVENCIJE

20. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je bio zlostavljan dok je bio u policijskom pritvoru te da o tome nije provedena istraga. Poziva se na članak 3. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„Nitko se ne smije podvrgnuti mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.“

21. Vlada je osporila tu tvrdnju.

1. Tvrdnje stranaka

22. Vlada je prigovorila da je prigovor podnositelja zahtjeva na temelju članka 3. Konvencije podnesen izvan šestomjesečnog roka. Vlada tvrdi da se događaj na kojem se temelji prigovor podnositelja zahtjeva navodno dogodio 23 i 24. travnja 2004., dok je zahtjev Sudu podnesen 3. listopada 2007.

23. Nadalje, Vlada je zatražila da Sud proglasi prigovore na temelju članka 3. Konvencije nedopuštenima iz razloga što podnositelj nije iscrpio domaća pravna sredstva. Tvrdi da je podnositelj zahtjeva mogao policijske službenike koji su ga navodno zlostavljali prijaviti njihovim nadređenima u Ministarstvu unutarnjih poslova kako bi se provela unutarnja istraga. Nadalje, mogao je podnijeti službenu kaznenu prijavu protiv istih službenika, za kazneno djelo iznuđivanja iskaza i zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti. Međutim, on nije iskoristio nijedno od ovih pravnih sredstava.

24. Podredno, Vlada negira da je podnositelj zahtjeva bio zlostavljan. Tvrdi da je prilikom ispitivanja pred istražnim sucem dana 24. travnja 2004. podnositelj zahtjeva izričito naveo da su policijski službenici prema njemu postupali korektno. Izvještaj o prijatu podnositelja u pritvor navodi kako on nije imao ozljede i da je bio dobrog zdravlja. Vlada tvrdi da podnositeljeve optužbe o zlostavljanju nisu potkrijepljene dokazima i da nisu vjerodostojne.

25. Podnositelj zahtjeva tvrdi da je u svom podnesku od 6. listopada 2004. uredno obavijestio istražnog suca o nasilnom ponašanju policijskih službenika te da je time propisno obavijestio nadležne domaće vlasti o navodnom zlostavljanju. Što se tiče isteka šestomjesečnog roka, podnositelj zahtjeva tvrdi da on nije počeo teći 24. travnja 2004. kada se zlostavljanje dogodilo, nego da je on vezan za obvezu države, prema članku 3. Konvencije, da provede učinkovitu i temeljitu istragu o njegovim navodima o zlostavljanju. S obzirom da nadležne državna tijela dosad nisu udovoljile toj obvezi, šestomjesečni rok još nije počeo teći.

26. Podnositelj zahtjeva također tvrdi da su ga 24. travnja 2004. pretukla četiri policijska službenika i prisilila da prizna ubojstvo svoje supruge. Također su mu prijetili daljnjim premlaćivanjem ukoliko svoje priznanje pred istražnim sucem opozove. Nije se žalio istražnom sucu glede nasilnog ponašanja policijskih službenika jer se još uvijek bojao njihovih prijetnji. Iz istog razloga je prilikom posjeta zatvorskom liječniku 24. travnja 2004, što je rutinska praksa prilikom prijema u pritvor, liječniku rekao da nema ozljede te da je dobrog zdravlja. Liječnik ga nije pregledao. Tek nakon što je prošlo znatno vremensko razdoblje podnositelj se osjećao sigurno obavijestiti istražnog suca o zlostavljanju, u podnesku od 6. listopada 2004.. Međutim, iako je detaljno opisao zlostavljanje od strane policijskih službenika pa čak i imenovao jednog od njih, njegove optužbe bile su u potpunosti zanemarene.

2. Ocjena Suda

27. Sud se ne mora osvrnuti na sva sporna pitanja o dopuštenosti zahtjeva koja je iznijela Vlada jer je ovaj dio zahtjeva u svakom slučaju očigledno neosnovan iz sljedećih razloga.

28. Sud ponavlja da je Država, kada se pojedinca dobrog zdravlja primi u pritvor i on prilikom puštanja bude ozlijeđen, obvezna dati uvjerljivo objašnjenje o tome kako je do tih ozljeda došlo. Ukoliko to ne učini, nameće se jasno sporno pitanje, na temelju članka 3. (vidi Selmouni protiv Francuske [GC], br. 25803/94, § 87, EHCR 1999. V, i Satik i drugi protiv Turske, br. 31866/96, § 54, 10. listopada 2000.). Optužbe o zlostavljanju moraju biti utemeljene na odgovarajućim dokazima. U ocjenjivanju dokaza, Sud je općenito primijenio standard dokazivanja iznad osnovane sumnje. Međutim, takav dokaz može proizlaziti iz istovremenog postojanja dovoljno čvrstih, jasnih i sukladnih zaključaka ili sličnih neopovrgnutih pretpostavki o činjenicama (vidi Salman protiv Turske [GC], br. 21986/93, § 100, EHCR 2000. VII, i Dedovski i drugi protiv Rusije, br. 7178/03, § 74, 15. svibnja 2008.).

29. Kada pojedinac vjerodostojno tvrdi da je trpio postupanje suprotno članku 3. Konvencije od strane policije ili drugih sličnih predstavnika države, ta odredba, zajedno s pozitivnom obvezom države da na temelju članka 1. Konvencije "osigura svakome unutar svog područja nadležnosti prava i slobode definirane... Konvencijom", implicitno zahtijeva da se provede učinkovita službena istraga. Takva istraga bi trebala dovesti do utvrđivanja i kažnjavanja odgovornih. U suprotnom bi opća pravna zabrana mučenja i nečovječnog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja, unatoč svojoj temeljnoj važnosti, bila nedjelotvorna u praksi i bilo bi moguće da u određenim slučajevima predstavnici države nekažnjeno zlouporabe prava onih koji su pod njihovom vlašću (vidi Assenova and Others, naprijed citirani, § 102; Labita protiv Italije [GC], br. 26772/95, § 131, EHCR 2000.-IV ; i Muradova protiv Azerbejdžana, br. 22684/05, § 100, 2. travnja 2009.).

30. Nesporno je među strankama da je 23. travnja 2004. podnositelja zahtjeva ispitala policija u vezi smrti njegove supruge, D.K. Dok Vlada negira da je došlo do bilo kakvog oblika zlostavljanja podnositelja zahtjeva tijekom ispitivanja, podnositelj zahtjeva tvrdi da su ga policijski službenici pretukli i prijetili daljnjim premlaćivanjem ukoliko ne prizna ubojstvo. Sud napominje da je podnositelj zahtjeva bio u pritvoru od 24. travnja 2004. kada je bio uhićen, do kraja suđenja u veljači 2006., nakon čega je bio premješten u kazneni zavod. 6. listopada 2004. podnositelj zahtjeva napisao

je podnesak istražnom sucu. Glavna svrha njegovog podneska bila je opozvati priznanja koja je dao pred policijom i tim sucem. Podnositelj zahtjeva je objasnio da je u iskazu danom policiji 24. travnja 2004. priznao ubojstvo jer je bio pretučen od strane četiri policijska službenika koji su mu također prijetili daljnjim premlaćivanjem ukoliko opozove dano priznanje pred istražnim sucem.

31. Sud primjećuje da je obavještavanjem istražnog suca podnositelj zahtjeva ispunio svoju dužnost obavještavanja nadležnih državnih tijela o njegovu zlostavljanju. U vezi s tim, Sud također vodi računa i o relevantnim odredbama Zakona o kaznenom postupku, koje zahtijevaju da sud primi kaznenu prijavu koja sadrži optužbe o kaznenom djelu podložnom javnom progonu kako bi je proslijedio nadležnom državnom odvjetniku. Sud je mišljenja, da nema sumnje da zlostavljanje od strane policije predstavlja takvo kazneno djelo. Podnositelj zahtjeva je svoj prigovor predao sucu Županijskog suda u Dubrovniku, što je u skladu s člankom 173. stavak 3. Zakona o kaznenom postupku. Slijedi da je podnositelj zahtjeva valjano obavijestio mjerodavna državna tijela o suštini svojih prigovora u skladu s člankom 3. Konvencije. Nameće se pitanje je li u određenim okolnostima ovog predmeta zahtjev podnositelja sadržavao vjerodostojan navod da je od strane policije pretrpio postupanje kojim je došlo do povrede članaka 3, a time i jesu li mjerodavna državna tijela bila dužna istražiti optužbe podnositelja o zlostavljanju.

32. U vezi s tim Sud napominje da je istog dana kada se dogodilo i navodno zlostavljanje, 24. travnja 2004., podnositelj zahtjeva bio doveden istražnom sucu Županijskog suda u Dubrovniku te da je izričito rekao da je svjestan svega što je rekao i da su se policijski službenici prema njemu postupali korektno (vidi stavak 7. naprijed). Ova izjava zabilježena je u zapisniku o ispitivanju kojeg su potpisali istražni sudac i podnositelj zahtjeva. Sud, međutim, prihvaća da je podnositelj zahtjeva to mogao učiniti zbog straha od daljnjeg premlaćivanja, kako i sam tvrdi, s obzirom da su ga pred istražnog suca doveli isti službenici koji su ga navodno i pretukli. Međutim, 25. svibnja 2004., oko mjesec dana nakon navodnog zlostavljanja, podnositelja zahtjeva je ponovno ispitao istražni sudac, ovaj put u prisutnosti njegovog branitelja, koji mu je dodijeljen po službenoj dužnosti, i on se nije pritužio na nasilje policijskih službenika. Štoviše, ponovio je svoj ranije dan iskaz od 24. travnja 2004. Isto se dogodilo na sljedećem ispitivanju pred istražnim sucem 8. lipnja 2004.

33. Sud nadalje napominje da su od 27. srpnja 2004. nadalje podnositelja zahtjeva zastupala dva branitelja po vlastitom izboru. Međutim, tek 6. listopada 2004. podnositelj se žalio istražnom sucu Županijskog suda u Dubrovniku o navodnom zlostavljanju. Sud ne pronalazi nijedan dobar razlog za takvo odgađanje prijave navodnog zlostavljanja. Nadalje, glavna svrha podneska koji je podnositelj uputio istražnom sucu nije bila prijaviti zlostavljanje policije, već opoziv prethodnog priznanja.

34. Tijekom suđenja pred Županijskim sudom u Dubrovniku podnositelj zahtjeva odabrao je braniti se šutnjom. To ga, međutim, nije moglo spriječiti da iznese pritužbe o zlostavljanju koje je mogao imati prema policiji, što on nije učinio.

35. Druga relevantna činjenica je da je podnositelj zahtjeva 24. travnja 2004. posjetio zatvorski liječnik te da nisu evidentirane ozljede.

36. S obzirom na naprijed navedeno, Sud napominje da podnositelj zahtjeva nije naveo nijedan dokaz koji bi podržao njegovu verziju incidenta iz koje bi mogao proizići *prima facie* predmet o zlostavljanju od strane policije. Prema tome, Sud smatra da ne postoji dovoljno dokaza koji podupiru tvrdnje podnositelja da su ga 23. travnja 2004. pretukli policijski službenici. Također, Sud smatra, s obzirom na naprijed navedeno, da podnositeljeve tvrdnje o zlostavljanju koje navodi u podnesku od 6. listopada 2004. naslovljenom na istražnog suca Županijskog suda u Dubrovniku nisu vjerodostojne i stoga ne zahtijevaju proceduralnu obvezu istraživanja navoda podnositelja temeljem članka 3. Konvencije.

37. Slijedi da je ovaj dio zahtjeva očigledno neosnovan i mora biti odbijen u skladu s člankom 35. §§ 3. i 4. Konvencije.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. §§ 1. I 3. KONVENCIJE

38. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je kazneni postupak protiv njega bio nepošten jer se presuda kojom je proglašen krivim, između ostalog, temeljila na iskazima koje je dao u istražnom dijelu postupka, iako se on tijekom suđenja odlučio braniti se šutnjom te je obavijestio mjerodavna državna tijela da je te izjave dao pod pritiskom. Poziva se na Članak 6. §§ 1. i 3. Konvencije, čiji mjerodavni dijelovi glase kako slijedi:

“1. "Radi utvrđivanja...u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj."

...

3. Svatko optužen za kazneno djelo ima najmanje sljedeća prava:

...

c) da se brani sam..."

39. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

40. Sud napominje da ovaj dio zahtjeva nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. § 3. Konvencije. Nadalje, napominje da zahtjev nije nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga mora biti proglašen dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

41. Podnositelj zahtjeva tvrdi da je istražnom sucu dao svoje iskaze zbog straha od daljnjeg premlaćivanja od strane policijskih službenika. Iako je tijekom suđenja odlučio braniti se šutnjom, presuda kojom je proglašen krivim za ubojstvo supruge temelji se na iskazima danim pred istražnim sucem.

42. Vlada tvrdi da je podnositelj zahtjeva u svom iskazu danim pred istražnim sucem, kada je imao branitelja te unatoč upozorenju da ima pravo braniti se šutnjom, dvaput opisao kako se riješio mrtvog tijela svoje supruge. U tim prilikama prema podnositelju zahtjeva nije bilo uporabe prisile niti je vršena bilo koja druga nezakonita radnja. Nadalje, presuda kojom je proglašen krivim za ubojstvo supruge temeljila se na drugim dokazima, poput iskaza svjedoka i nalaza vještaka, a ne samo na iskazu podnositelja u predistražnom dijelu.

2. Ocjena Suda

13. Imajući na umu da zahtjevi iz stavka 3. (b) i (c) članka 6. Konvencije predstavljaju specifične elemente prava na pošteno suđenje zajamčeno stavkom 1, Sud će zajednički razmotriti sve prigovore u sklopu obje odredbe (vidi, posebice, Hadjianastassiou protiv Grčke, 16. prosinca 1992., § 31, i V.B. protiv Francuske, br. 44069/98, § 57, EHCR 2001. X).

44. Sud ponavlja da, iako je osnovna svrha članka 6, što se tiče kaznenog postupka, osigurati pošteno suđenje na "sudu" koji je nadležan rješavati o "svakoj kaznenoj optužbi", ne znači da se taj članak ne primjenjuje i na predistražne postupke. Prema tome, članak 6. – posebno stavak 3. – može biti mjerodavan prije nego predmet dođe u fazu suđenja ukoliko postoji vjerojatnost da će pravednost suđenja biti ozbiljno narušena inicijalnim nepoštivanjem odredaba tog članka (vidi Imbrioscia protiv Švicarske, 24. studenog 1993., § 36, Serija A br. 275, i Salduz protiv Turske [GC], br. 36391/02, § 50, 27. studenog 2008.). Kako je Sud već ustvrdio u prijašnjim presudama, pravo utvrđeno stavkom 3. (c) članka 6. Konvencije je, između ostalog, jedan od elemenata poštenog suđenja u kaznenom postupku,

sadržan u stavku 1. (vidi Imbrioscia, naprijed citirani, § 37, i Brennan protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 39846/98, § 45, EHCR 2001. X 45).

45. Što se tiče ovog predmeta, Sud napominje da je iskaz podnositelja dan tijekom policijskog ispitivanja bio izdvojen iz predmetnog spisa te da nije imao utjecaja u kaznenom postupku na štetu podnositelja zahtjeva. Stoga, Sud nema razlog razmatrati poštivanje zahtjeva članka 6. što se tiče policijskog ispitivanja. S druge strane, na temelju iskaza koje je podnositelj zahtjeva dao u tri navrata pred istražnim sucem, prvostupanjski sud utvrdio je činjenice predmeta te je proglasio podnositelja zahtjeva krivim za ubojstvo svoje žene. Zato, Sud mora razmotriti je li način na koji su iskazi dani u skladu s jamstvima poštenog suđenja u skladu s člankom 6. §§ 1. i 3. Konvencije. U vezi s tim, Sud ističe da je utvrđivanje činjenica relevantnih za procjenu podnositeljeve krivnje isključivo u nadležnosti državnih sudova. Zadatak Suda je utvrditi je li sudski postupak u cjelini, uključujući način na koji su dani iskazi, bio pošten (vidi Kovač protiv Hrvatske br. 503/05, § 25, 12. srpnja 2007.).

46. Sud napominje da je podnositelj zahtjeva u tri navrata ispitan od strane istražnog suca, 24. travnja, 25. svibnja i 8. lipnja 2004. Svaki put je bio upozoren da ima pravo braniti se šutnjom te na pravo na branitelja. Prije prvog ispitivanja podnositelj zahtjeva izričito je rekao da razumije upozorenja te je odabrao braniti se osobno, bez branitelja. Iako je u podnesku od 6. listopada 2004. podnositelj zahtjeva naveo da želi opozvati priznanje koje je dao tom prilikom, Sud napominje da podnositelj zahtjeva nije priznao ubojstvo svoje supruge, nego samo da se riješio njenog mrtvog tijela. Tijekom drugog ispitivanja 25. svibnja 2004. kada je podnositelj zahtjeva imao branitelja, ponovio je svoju izjavu od 24. travnja 2004. Tijekom ispitivanja 8. lipnja 2004., također u prisutnosti svog branitelja, podnositelj zahtjeva ponovo je priznao da se riješio tijela D.K. i naveo dodatne pojedinosti u vezi s tim.

47. Sud napominje da podnositelj zahtjeva tvrdi da je iz straha od navodnih prijetnji policijskih službenika ne samo ponovio da je pronašao svoju ženu mrtvu i riješio se njenog tijela, nego se i suzdržavao prijaviti nasilje službenika istražnom sucu. Sud prihvaća da bi ovi argumenti mogli nositi određenu težinu kada je riječ o ispitivanju održanom 24. travnja 2004., nedugo nakon što je navodno zlostavljan od strane policije, u okolnostima u kojima su ga policijski službenici doveli pred istražnog suca i kada je podnositelj zahtjeva znao da će ga oni vratiti u pritvor, ali i s obzirom na činjenicu da u tom dijelu postupka podnositelj zahtjeva nije imao branitelja. Međutim, prilikom drugog i trećeg ispitivanja, 25. svibnja i 8. lipnja 2004, podnositelj zahtjeva je imao branitelja. Sud ponavlja da je, iako ne apsolutna, jedno od temeljnih obilježja poštenog suđenja pravo svakoga tko je optužen za kazneno djelo da ga učinkovito brani odvjetnik, a ako je potrebno branitelj po službenoj dužnosti, (vidi Poitrimol protiv Francuske, 23. studenog 1993, § 34, Serija A br. 277-A, i Demebukov

protiv Bugarske, br. 68020/01, § 50, 28. veljače 2008.). Međutim, članak 6. § 3. (c) ne određuje pobliže način na koji bi ovo pravo trebalo biti iskorišteno. Stoga on prepušta državama potpisnicama da izaberu način na koji će u svojim pravosudnim sustavima osigurati to pravo. Zadatak Suda je jedino ocijeniti je li način koji su odabrale u skladu sa zahtjevima za pošteno suđenje. U vezi s tim, valja imati na umu da Konvencija nije osmišljena tako “da jamči teorijska ili prividna prava, nego praktična i učinkovita prava” te da postaviti branitelja samo po sebi ne osigurava učinkovitost pomoći koju takav zastupnik može omogućiti optuženiku (*vidi Imbrioscia, naprijed citirani, § 38, i Salduz, naprijed citirani, § 51*).

48. Iako je istina da je u početnoj fazi postupka podnositelja zahtjeva zastupao branitelj koji mu je postavljen po službenoj dužnosti, a ne branitelj po njegovom vlastitom izboru, u kojem slučaju se uobičajeno viši stupanj povjerenja može očekivati, Sud napominje da podnositelj zahtjeva nije, ni u jednom dijelu postupka pred državnim sudovima ili pred ovim Sudom, iznio bilo kakve prigovore što se tiče pravnog zastupanja njegova branitelja po službenoj dužnosti, niti se ikada žalio da je na bilo koji način bio spriječen savjetovati se sa dodjeljenim mu braniteljem. Također, Sud napominje da je taj branitelj, djelujući u ime podnositelja zahtjeva, podnio žalbu protiv odluke o provođenju istrage ali i protiv sudske odluke o produljenju pritvora. On je također prisustvovao saslušanjima pred istražnim sucem Županijskog suda u Dubrovniku, održanim 24. travnja 2004. i 30. travnja 2004., na kojem je svjedočilo tri svjedoka, te saslušanju održanom 8. lipnja 2004., pokazujući tako da aktivno brani interese podnositelja zahtjeva u istražnom dijelu postupka te da njegovo ponašanje ni na koji način sudovima nije dalo razloga sumnjati u kvalitetu njegovog zastupanja podnositelja zahtjeva.

49. U ovim okolnostima Sud mora pretpostaviti da su barem izjave koje je podnositelj zahtjeva dao pred istražnim sucem 25. svibnja i 8. lipnja 2004. bile izraz njegove istinske volje. Što se tiče značaja njegove osude u odnosu na iskaze podnositelja dane pred istražnim sucem, Sud napominje da je istina da je prvostupanjski sud pri utvrđivanju činjenica svoje mišljenje temeljio na iskazima podnositelja da se riješio tijela svoje supruge. Međutim, saznanja u tom pogledu bila su potkrijepljena svjedočenjima O.M. koji je tvrdio da mu je podnositelj zahtjeva rekao da je ubio D.K. i zamolio ga da mu pomogne ukloniti njeno mrtvo tijelo, kao i nalazom vještaka kojim je utvrđeno da tragovi krvi pronađeni u podnositeljevom stanu pripadaju D.K. Ovi dokazi valjano su izneseni pred sudom kada su podnositelja zahtjeva zastupala dva branitelja po vlastitom izboru i kada je on imao priliku osporavati sve dokaze iznesene protiv njega kao i optužbe tužiteljstva.

50. U ovim okolnostima, Sud smatra da, u ovom predmetu, pravo na pošteno suđenje podnositelju nije bilo dovedeno u pitanje zbog korištenja

iskaza koje je podnositelj zahtjeva dao u istražnom dijelu kaznenom postupku koji se vodio protiv njega.

Prema tome, nije došlo do povrede prava iz članka 6. §§ 1. i 3. Konvencije.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 14. KONVENCIJE

51. Podnositelj zahtjeva je također prigovorio da je bio žrtva diskriminacije na temelju svog muslimanskog podrijetla, pozivajući se na članak 14. Konvencije.

52. U svjetlu svih materijala koje posjeduje, te u mjeri u kojoj su stvari koje su predmet prigovora u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da ovaj dio zahtjeva ne upućuje na postojanje bilo kakve povrede Konvencije. Iz toga slijedi da je nedopušten prema članku 35. § 3 kao očigledno neosnovan i mora biti odbijen temeljem članka 35. § 4. Konvencije.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Proglašava* prigovore vezane uz članak 6. Konvencije dopuštenima a ostatak zahtjeva nedopuštenim;

2. *Presuđuje* da nije došlo do povrede prava iz članka 6. §§ 1. i 3. Konvencije;

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 15. listopada 2009., u skladu s pravilom 77. §§ 2. i 3. Poslovnika Suda.

André Wampach
zamjenik tajnika

Christos Rozakis
predsjednik